



Datum  
2021-04-27

Ärendenr  
MSB 2021-01593

Ert datum  
2021-02-02

Er referens  
I2021/00342

IT-enheten (VS-IT)  
Mikael Glavenius  
010-240 5470  
Mikael.Glavenius@msb.se

Regeringskansliet  
Infrastrukturdepartementet  
103 33 Stockholm

## Betänkande SOU 2021:1 Säker och kostnadseffektiv it-drift – rättsliga förutsättningar för utkontraktering

### Sammanfattning

MSB ser positivt på den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen, men ser samtidigt en risk för, om bestämmelsen införs och röjandebegreppet sprids, att den istället kommer medföra en större osäkerhet vad som gäller rättsligt sett vid andra typer av utkontrakteringar. MSB delar inte utredningens slutsats om att även krypterade uppgifter som lämnas ut också är att betrakta som röjda enligt OSL. MSB anser vidare att det ytterligare behöver exemplifieras vilka tjänster och funktioner som omfattas av formuleringen ”teknisk bearbetning och teknisk lagring”. Vidare krävs ytterligare vägledning i hur man gör intresseavvägningen i den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen för att denna ska tillämpas mer enhetlig och stringent.

Vad gäller utredningens förslag rörande inskränkning av meddelarfrihet har MSB inga synpunkter.

### Behov av fördjupad analys

#### *Röjandebegreppet*

I utredningens direktiv framhålls den rättsliga osäkerhet som råder beträffande röjandefrågan. För att kunna ta ställning till om det finns behov av författningsändringar behöver utredningen först ta ställning till frågan huruvida en utkontraktering automatiskt innebär ett röjande av uppgifter.

Utredningen anser att uppgifter som görs tillgängliga för en tjänsteleverantör vid utkontraktering alltid får anses röjda enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) oavsett om man måste räkna med att någon tar del av uppgifterna eller ej. Utredningen bygger sitt resonemang på förhållandet mellan röjande och utlämnande. Det saknar betydelse för bedömningen om uppgifterna vid utlämnandet är krypterade eller pseudonymiserade, de är ändå att betrakta som röjda enligt OSL. Mot denna bakgrund gör utredningen därför bedömningen att det behövs en ny sekretessbrytande bestämmelse i OSL som ger ett uttryckligt lagstöd för att lämna ut uppgifter inom ramen för en utkontraktering av it-drift.

MSB ser positivt på den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen, men ser samtidigt en risk för, om bestämmelsen införs och utredningens tolkning av röjandebegreppet sprids och börjar användas i andra sammanhang, att den istället kommer att medföra en större osäkerhet rättsligt sett kring vad som gäller vid andra typer av utkontrakteringar och

informationsutbyten generellt. Den föreslagna bestämmelsen har även en avgränsning då den endast omfattar teknisk bearbetning och teknisk lagring, trots att många utkontrakteringar av it-drift inbegriper även kundstöd och support. Enligt utredningen måste det då finnas någon annan sekretessbrytande bestämmelse som gör det möjligt att utkontraktera.

MSB delar inte utredningens bedömning att krypterade uppgifter som lämnas ut också är att betrakta som röjda. Vid bedömningen av om uppgifter är att betrakta som röjda eller ej måste rimligen hänsyn tas till sannolikheten för att någon faktiskt också har kunnat ta del av de aktuella uppgifterna. Det skydd en informationsmängd kan få med hjälp av en kryptografisk funktion bygger på fyra delar: (1) val av algoritm och protokoll, (2) implementation av algoritm och protokoll, (3) livscykelhantering av nyckel eller nycklar och (4) fysiskt och logiskt skydd av utrustningen som utgör den kryptografiska funktionen. Styrkan, eller bristerna, i dessa olika delar avgör tillsammans den nivå av säkerhet som en kryptografisk funktion kan erbjuda. Denna nivå av säkerhet bör vägas in när en informationstillgång ska bedömas vara tillräckligt skyddad för att inte kunna sägas vara röjd eller på annat sätt obehörigt påverkad vid lagring eller utbyte. Samma sak bör gälla vid utkontrakteringar där uppgifterna skyddas med hjälp av kryptografiska funktioner som har godkänts av Försvarmakten. Utredningens synsätt kommer även få den olyckliga konsekvensen att uppgifter som anses röjda enligt OSL samtidigt inte anses röjda enligt Säkerhetsskyddslagstiftningen för det fall uppgifterna skyddas med hjälp av kryptografiska funktioner som har godkänts av Försvarmakten. Att röjandebegreppet på detta sätt skulle få olika innebörd i OSL jämfört med Säkerhetsskyddslagstiftningen kan varken anses vara ändamålsenligt eller lämpligt.

#### *Teknisk bearbetning och teknisk lagring*

Den sekretessbrytande bestämmelsen är avgränsad till att gälla endast vid teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter. Innebörden av formuleringen ”teknisk bearbetning eller teknisk lagring” ska enligt utredningen vara densamma som i 2 kap. 9 § tredje stycket Tryckfrihetsförordningen (TF), men någon närmare beskrivning av vad som avses med formuleringen ges inte i betänkandet. Utredningen skriver även att uttrycket inte är alldeles entydigt. För att kunna tillämpa den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen på ett enhetligt och korrekt sätt och på det sätt som är lagstiftarens intention så anser MSB att det ytterligare behöver exemplifieras vilka tjänster och funktioner som bestämmelsen är avsedd för.

#### *Intresseavvägning*

Utredningen föreslår att uppgifterna inte ska få lämnas ut om det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgifterna lämnas ut. Den kompletterande regleringen om intresseavvägning är bra anser MSB eftersom, den innebär att myndigheterna inför beslut om utkontraktering av it-drift uttryckligen behöver ta ställning till sekretessintresset. Att göra en sådan intresseavvägning kräver dock god kompetens och kunskap om vilka uppgifter som finns i de informationsmängder som ska lämnas ut vid en tänkt utkontraktering. Det finns därför en stor risk för att tillämpningen kommer variera stort mellan myndigheterna, liksom för att den kommer att ske godtyckligt och svepande över stora mängder uppgifter. Den kartläggning som utredningen har gjort

#### **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap**

visar även på att hälften av myndigheterna inte arbetar med informationsklassificering, några myndigheter uppgav även att de saknar kännedom om huruvida de hanterar sekretessbelagda uppgifter över huvud taget. Kartläggningen visar vidare att myndigheterna upplever att bristande informationsklassificering samt bristande kompetens är de största hindren mot en säker it-drift. Det kommer således att finnas stora svårigheter för många myndigheter att kunna göra den kvalificerade intresseavvägning som den föreslagna sekretessbrytande regleringen kräver. För att intresseavvägningen ska bli mer enhetlig och stringent anser MSB att den kommande centrala vägledningen från lagstiftarens sida behöver vara mycket konkret formulerad och ha en tydlig koppling till berörda verksamheter. Detta kan uppnås genom att till exempel formulera belysande tillämpningsfall.

Den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen gör det tydligt att det finns ett stöd enligt OSL för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter vid utkontraktering av it-drift. OSL är emellertid, såsom utredningen själv mycket riktigt påpekar, inte det enda regelverk som myndigheterna behöver beakta inför ett beslut om att utkontraktera viss it-drift. Även dataskydds-, arkiv- och informationssäkerhetsreglering behöver beaktas. I det avseendet bör det särskilt framhållas att det kan finnas andra skäl än sekretess för att i vissa sammanhang behandla information med någon grad av konfidentialitet samt att krav på riktighet och tillgänglighet alltid är av relevans i sammanhanget. Samtliga dessa aspekter behöver analyseras före utkontraktering och resultaten bör ligga till grund för de krav som ställs i de kontrakt/avtal som upprättas med den part till vilket informationen utkontrakteras till. Kontinuerlig uppföljning av att kraven uppfylls behöver också ske under utkontrakteringstiden.

### *Informationssäkerhet*

Utredningen har gjort en god omvärldsanalys och ett grundligt kartläggningsarbete inom informationssäkerhetsområdet. MSB:s bild av aktuell, nationell informationssäkerhetsstatus stämmer i stort överens med utredningens slutsatser.

Förhållandet mellan informationssäkerhet i allmänhet och informationssäkerhet specifikt i olika sammanhang bör framgå tydligare. Det finns idag ett antal regleringar som ställer krav på myndigheters informationssäkerhetsarbete och det finns stor risk för begreppsförvirring. Till exempel utgår på säkerhetsskyddsområdet behovet av säkerhetsåtgärder ifrån konsekvenser av antagonistiska hot, där informationssäkerhet allmänt antar ett riskbaserat allriskperspektiv. Begreppet "informationssäkerhet" har därför i säkerhetsskyddssammanhang ett snävare användningsområde än det allmänt har, vilket riskerar att leda till förvirring när förhållandet inte tydliggjorts och begreppet används fristående. Utredningens kartläggning visar som tidigare nämnts i synnerhet att informationssäkerhetsregleringen inte fullt ut efterlevs av myndigheterna. Den föreslagna bestämmelsen löser kanske den rättsosäkerhet som råder kring röjandefrågan, men det kan inte nog betonas vikten av att myndigheterna identifierar vad det är för typ av uppgifter leverantören får tillgång till vid utkontrakteringen och utifrån sin informationsklassificering säkerställer säkerheten för dessa uppgifter, ur såväl konfidentialitets-, riktighets- och tillgänglighetsaspekterna. Detta behöver särskilt lyftas fram och understrykas från lagstiftarens sida.

### **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap**

## Remissvar

4(4)

Datum  
2021-04-27

Ärendenr  
MSB 2021-01593

-----  
I detta ärende har generaldirektör Camilla Asp beslutat. Mikael Glavenius har varit föredragande.

Camilla Asp

Mikael Glavenius